

Mojca Nidorfer Šiškovič

Slovenistike na tujih univerzah v mreži aktualnih izzivov

Povzetek: Na univerzah po svetu deluje 57 slovenistik, ki jih podpira program Slovenščina na tujih univerzah z usposobljenimi učitelji, učnimi gradivi, skupnimi projekti, hkrati pa s spremljanjem razmer in prilagajanjem delovanja programa in podpore. Program Slovenščina na tujih univerzah z dejavnostmi, organiziranostjo ter načinom dela podpira kakovosten študij slovenščine na tujih univerzah, spodbuja raziskovalno delo na področju slovenistike in meddisciplinarnost, obenem pa predstavlja slovenski jezik, književnost in kulturo v svetu ter krepi meduniverzitetno sodelovanje, mobilnost učiteljev in študentov.

Na program slovenistik vplivajo notranji dejavniki, kot so razvitost strokovnega področja slovenščine kot tujega jezika, organiziranost programa in usposobljenost ter povezanost učiteljev s finančno podporo programu, pa tudi zunanji, družbeni dejavniki in spremembe na univerzitetnem trgu, ki so posledica širših družbenih sprememb. Lektorji, ki odhajajo na tuje univerze, so na eni strani zavezani študijskim programom tujih univerz, vpetosti slovenistike v študijski program, hkrati pa kadrovske pokritosti slovenistike na določeni univerzi ter učnim gradivom, ki so na voljo. V prispevku bo predstavljena mreža slovenistik in njeno delovanje v okviru programa Slovenščina na tujih univerzah v zadnjih 25 letih ter izzivi, s katerimi se srečuje.

Ključne besede: slovenščina, slovenistika, univerza, študij, lektorat, učitelji, lektorji

Abstract: Slovene lectureships and degree studies organized at 57 foreign universities are supported by the programme 'Slovene at Foreign Universities' with professional teachers, teaching materials, coordination of the projects, and also with monitoring the changes and adapting the programme and its support. The programme with its activities, organisation and practice provides support for the advancement of the Slovene studies, research in the field of Slovene studies and interdisciplinary studies, and at the same time it promotes the Slovene language, literature and culture around the world, strengthens the cooperation among universities, and teachers' and students' mobility.

There is a number of internal factors that have a significant impact on the programme, namely the development of the field of Slovene as a foreign language, organisation of the programme, teachers' education and training, their network, and the financial support of the programme. External factors present social conditions and changes at university markets that are the results of broader changes in the society. Teachers that go abroad to teach Slovene at foreign universities, are on the one hand obliged to work in accordance

to the established study programmes at foreign universities, status of the Slovene studies (degree study, compulsory or optional courses), and on the other hand they work closely with the academic staff, and literature available. The article will present the network of Slovene lectureships at foreign universities and its development during the last 25 years, and also the challenges it meets.

Key words: Slovene, Slovene lectureship, university, degree study, lectorate, teachers, lecturers

1. UVOD

Slovenistike na tujih univerzah povezuje program Slovenščina na tujih univerzah, ki je eden od (osmih) programov Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik, delujočega v okviru Oddelka za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. V Pravilniku programa (2014, 2016²: 1–2) je zapisano, da je «Program namenjen skrbi za organizacijo in delovanje lektoratov ter študijev slovenistike na univerzah po svetu, vzpostavljanju in vzdrževanju stikov z učitelji in univerzami v tujini s slovenističnimi študijskimi programi, stalnemu izobraževanju učiteljev, zagotavljanju delovnih pogojev, ki učiteljem na delu v tujini omogočajo strokovno delo, ter pripravi ustreznih učnih gradiv. Celovita podpora, ki jo zagotavlja program, ima za cilj kakovostni študij slovenščine ter promocijo slovenske kulture, jezika in literature po svetu». Dejavnosti in pomen programa so priznani na nacionalni ravni, saj ga v okviru Univerze v Ljubljani financira Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Poleg podpore slovenistikam s slovenske strani na ustanavljanje, delovanje in razvoj slovenistik pomembno vplivajo tudi razmere na tujih univerzah, splošne družbene razmere in reforme univerzitetnega trga. Glede na vpetost slovenistik v tuje okolje je ključnega pomena podpora oddelkov in univerz gostiteljic ter učiteljev, ki so nosilci predmetov v okviru študijskih programov. Pri proučitvi ključnih dejavnikov vpliva se bomo osredotočili na obdobje po uveljavitvi slovenščine kot državnega jezika Republike Slovenije leta 1991.

2 PREGLED SLOVENISTIK PO GEOGRAFSKI RAZPOREDITVI IN STATUSU V ŠTUDIJSKIH PROGRAMIH

Slovenistike so v študijskem letu 2015/2016 delovale na 57 univerzah po svetu, od tega večina – 50, v Evropi. Porazdelitev je posledica geografske lege Slovenije, vpetosti slovenščine kot enega uradnih jezikov v Evropsko unijo ter jezikovnih in zgodovinskih povezav z državami, v katerih so državni jeziki južnoslovanski, zahodnoslovanski in vzhodnoslovanski jeziki. Slovenistika je pogosteje kot drugod umeščena v študijske programe na univerzah v sosednjih državah ter v slovansko govorečih državah – v slednjih potekajo na 22 univerzah, v vseh drugih, neslovansko govorečih državah pa na 35 univerzah. Izven Evrope je na tujih univerzah še sedem slovenistik, in sicer dve v Aziji (v Tokiu in Pekingu), tri v Severni Ameriki (v Clevelandu, Seattlu in Kansasu) in dve v Južni Ameriki (v Buenos Airesu in La Plati).

Slovenistika se kot samostojni študij ali študijska smer v okviru drugih študijev na dodiplomski ali podiplomski ravni (magistrski in/ali doktorski študij) izvaja na 26 univerzah v Evropi, in sicer na več kot eni univerzi v sosednjih državah Slovenije – Italiji (v Trstu, Vidmu, Padovi, Rimu in Neaplju), Avstriji (na Dunaju, v Celovcu in Gradcu) in na Madžarskem (v Budimpešti in Sombotelu), poleg teh pa še na Češkem (v Pragi, Brnu in Pardubicah), Poljskem (v Lodžu, Varšavi in Katovicah), v Rusiji (v Moskvi)

in v Ukrajini (v Kijevu in Lvovu) (Letno poročilo 2015: 23–25). Diplomski oziroma podiplomski študij slovenščine se ne izvajata na nobeni od izvenevropskih univerz, slovenščina se na teh univerzah poučuje kot obvezni ali neobvezni izbirni predmet, kljub temu pa študenti lahko slovenistične teme vključujejo v svoja diplomska, magistrska in doktorska dela. Pogosto je izbira teme zaključnega dela motiv za vpis na lektorat slovenščine, saj znanje jezika študentu omogoča spoznati in študirati izvirno strokovno literaturo in vire.

2.1. Slovenistike v Ruski federaciji

V Ruski federaciji delujejo tri slovenistike, med njimi sta slovenistiki na državnih univerzah v Sankt Peterburgu in Permu organizirani na ravni lektorata, na Filološki fakulteti Moskvske državne univerze pa na ravni diplomskega in podiplomskega študija ter lektorata. Nosilka študija slovenščine je docentka dr. Olga Sergejevna Plotnikova, jezikoslovka, ki poučuje slovenščino od leta 1970 in je v 45 letih, kar obstaja specializacija za slovenščino, izobrazila številne sloveniste, med njimi tudi veliko doktorjev znanosti (Arhiv programa STU). Nekateri med njimi, zlasti dr. Nadežda N. Starikova, ki dela na Katedri za slavistiko Filološke fakultete MGU in Inštitutu za slavistiko Ruske akademije znanosti, in dr. Julia A. Sozina, ki dela na Inštitutu za slavistiko Ruske akademije znanosti in v Vseruski državni knjižnici za tuje književnosti M.I. Rudomina, z raziskovalnim delom, z nastopi na konferencah, s številnimi knjižnimi objavami ter prevodi slovenske književnosti, pedagoškim ter mentorskim delom skrbijo za stalen znanstveni razvoj slovenistike. Na ta način krepijo medkulturne povezave med Slovenijo in Rusijo ter študente na visoki strokovni ravni usposabljujejo za delo na področju prevajanja. Pri zadnjem igra vidno vlogo od leta 2012 *Slovenski prevajalski seminar*, ki je vsako leto organiziran izmenično v Moskvi in Ljubljani, vodi pa ga dr. Julia Sozina, v sodelovanju več institucij iz obeh držav, v Moskvi pod okriljem Vseruske državne knjižnice za tuje književnosti M.I. Rudomina, kjer je vodja Centra za slovanske kulture, v Ljubljani pa Univerze v Ljubljani, Filozofske fakultete, ter s finančno podporo Javne agencije Republike Slovenije za knjigo. Na seminarju vsako leto sodelujejo uveljavljeni prevajalci in strokovnjaki s področja prevajanja, slovenskega jezikoslovja ter književnosti in študenti, ki z udeležbo na seminarju pod mentorstvom pridobivajo prevajalske izkušnje.

Dodiplomski študij slovenščine na Filološki fakulteti Moskvske državne univerze poteka v zadnjih desetih letih v precej omejenem obsegu od tri do pet vpisanih študentov v posamezni generaciji (Arhiv programa STU), v preteklosti je bilo v posamezni generaciji od pet do osem študentov (Zalokar 1999: 81). Potrebe trga so sicer zaradi okrepljenega sodelovanja med državama – vse več gospodarskih in kulturnih izmenjav – vsako leto večje, diplomanti so ob koncu študija visoko zaposljivi.

3. SLOVENISTIKE NA TUJIH UNIVERZAH IN NJIHOV RAZVOJ V MREŽI AKTUALNIH IZZIVOV PO LETU 1991

Pregled razvoja slovenistik na tujih univerzah in njihovih aktualnih izzivov začnemo ob začetku samostojnosti slovenske države leta 1991, ko je slovenščina postala državni jezik. Na razvoj programa v tem obdobju so vplivali tako notranji, neposredno s programom povezani dejavniki, kot tudi zunanji, družbeni dejavniki.

V letu 1989/1990 je na tujih univerzah delovalo 25 slovenistik, od tega 13 z lektorji, napotenimi na delo iz Slovenije, ostale pa z učitelji, zaposlenimi na tujih univerzah. Po osamosvojitvi slovenske države je število slovenistik, sistemiziranih na slovenski strani

in financiranih s strani Republike Slovenije, naraščalo in v letu 2000 doseglo število 36. Od tega so na 20 tujih univerzah poučevali lektorji, ki so bili na delo v tujino napoteni iz Slovenije, na 16 pa učitelji, zaposleni v tujih državah. V letu 2015/16, ko je na tujih univerzah delovalo 57 slovenistik, je bilo iz Slovenije na tuje univerze napoteni 31 lektorjev, od katerih so trije poučevali na dveh univerzah, na ostalih 24 univerzah pa so poučevali tuji učitelji (Arhiv programa STU). Mreža slovenistik se je z napotitvijo štirih novih učiteljev z dodatno finančno podporo Republike Slovenije nazadnje razširila v študijskem letu 2008/2009, tik pred nastopom svetovne gospodarske krize; vzpostavljene so bile štiri slovenistike na državnih univerzah v Clevelandu (ZDA), Lizboni (Portugalska), Lvovu (Ukrajina) in Pekingu (Kitajska). Na univerzi v Clevelandu danes deluje edini lektorat, kjer se študenti lahko učijo slovenščino tudi na daljavo.

Druge večje spremembe v delovanju programa in sodelovanja s slovenistikami po svetu so bile posledica vsebinskega in organizacijskega razvoja Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik ter več družbenih dejavnikov.

3.1. Notranji dejavniki

Najpomembnejši dejavnik, ki je v zadnjih 25 letih vplival na delovanje programa slovenistik, je razvoj Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik. Ustanovljen je bil leta 1991, ko so se v skupno organizacijo pod imenom Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik povezali programi s področja slovenščine kot drugega in tujega jezika na Oddelku za slovanske jezike in književnosti, od leta 2002 samostojnem Oddelku za slovenistiko: Komisija za pospeševanje slovenščine na neslovenskih univerzah (leta 1997 preimenovana v program Slovenščina na tujih univerzah), Seminar slovenskega jezika, literature in kulture s Simpozijem Obdobja, Poletna šola slovenskega jezika ter še nekatere druge dejavnosti, ki so se kasneje razvile v samostojne programe (založniška dejavnost, izpiti iz slovenščine kot tujega jezika, tečajji slovenščine, izobraževanje učiteljev itn.). Center ves čas celovito skrbi za razvoj osmih področij in standardizacijo znanja za področje slovenščine kot drugega in tujega jezika. Tako je bil leta 2000 na ministrstvu, pristojnem za šolstvo, potrjen javnoveljavni izobraževalni program za odrasle Slovenščina za tujce, nato pa v letu 2015 program Slovenščina kot drugi in tuji jezik, katerega vsebine so bile posodobljene ter ravni znanja slovenščine kot drugega in tujega jezika usklajene z evropskimi standardi, opisanimi v Skupnem evropskem jezikovnem okviru (2011). V skladu z novim programom so po ravneh znanja uvrščena tudi učna gradiva Centra za slovenščino in izpiti o znanju slovenščine kot tujega jezika, za katere Center podeljuje javnoveljavna potrdila v Republiki Sloveniji.

Ključno vlogo pri delovanju programa Slovenščina na tujih univerzah so obravnavanem obdobju imela prizadevanja predsednikov, strokovnih sodelavcev in vodje programa Slovenščina na tujih univerzah, slovenistov Jožeta Toporišiča do leta 1997, Ade Vidovič Muha (1997–2000), Simone Kranjc (2000–2006), Alojzije Zupan Sosič (2006–2012) in Mojce Nidorfer Šiškovič (2012–).

Izobrazbena struktura 31 lektorjev, ki so zaposleni na Filozofski fakulteti, je naslednja: akademski nazive doktor znanost in magister znanosti ima 14 lektorjev, pet jih pripravlja doktorske disertacije, vsi so zaključili petletni študij slovenistike, ena lektorica pa je zaključila podiplomski študij primerjalnega jezikoslovja – slovenščine in portugalsščine. Akademski nazivi lektorjem omogočajo, da na oddelkih tujih univerz izvajajo poleg lektorskih vaj tudi predavanja iz jezika, kulture in književnosti, so mentorji in somentorji študentom pri diplomskih, magistrskih in doktorskih delih, nekateri

se tudi vključujejo v raziskovalno delo na oddelkih, kar prispeva tudi k večji povezanosti z oddelki za slovenistiko v Sloveniji in njihovi internacionalizaciji.

Zlasti po letu 2000 so se okrepile naslednje dejavnosti programa:

komuniciranje med učitelji in sodelovanje z vodstvom programa na daljavo (e-poštni seznam programa s ciljem medsebojnega obveščanja in sporazumevanja, interno spletišče z učnimi gradivi in informacijami);

redna delovna srečanja, katerih pomemben del so sestanki in druženje;

letni pogovori vodje programa z učitelji;

stalno strokovno izpopolnjevanje učiteljev v okviru delovnih srečanj;

skupni projekti vseh slovenistik, povezovanje slovenistik v istih državah;

sodelovanje s slovenskimi diplomatsko-konzularnimi predstavništvi po svetu;

sodelovanje programa s slovenskimi institucijami preko Sveta programa.

Redna delovna srečanja lektorjev slovenščine, ki so organizirana trikrat letno, lektorje povezujejo, tako da je sodelovanje med njimi in s sodelavci Centra lažje tudi med letom, ko poteka na daljavo; med drugim se je povečalo tudi število projektov, ki potekajo v sodelovanju med več slovenistikami na univerzah v isti državi, npr. skupne konference, gostovanja, ekskurzije v Slovenijo, še posebej izrazito je sodelovanje v Italiji, na Češkem in Poljskem. Na izobraževalnem delu strokovnih srečanj se lektorji tudi med seboj seznanjajo z razvojem slovenske jezikoslovne in literarne vede, novimi pristopi v metodiki poučevanja slovenščine kot tujega jezika in z novimi učnimi gradivi ter z razvojem infrastrukture na področju slovenistike, predstavljajo svoje projekte in delovanje slovenistik v tujini.

Skupni celoletni projekti vseh slovenistik in lektorjev, ki so organizirani povprečno na vsaki dve leti pod krovnim imenom *Svetovni dnevi*, potekajo v okviru programa Slovenščina na tujih univerzah od leta 2004. Za medsebojno povezovanje in sodelovanje učiteljev je bil še posebej pomemben zadnji, že osmi po vrsti, *Svetovni dnevi slovenske kulture*, ki je potekal v letih 2015 in 2016. Glavni cilj projekta je bila priprava učnih gradiv za poučevanje slovenske kulture na tujih univerzah, saj učitelji vedno pogosteje izvajajo tudi predavanja s področij slovenske kulture, jezika in književnosti. V skupinah po 4 do 6 so lektorji pripravili gradiva – pregledna besedila, predstavitve, slikovna, video- in avdiogradiva ter naloge za študente –, s pomočjo katerih bodo lahko pripravili 5–6 ur predavanj za 11 področij slovenske kulture. Vsa gradiva so pripravljena za uporabo v razredu v obliki e-učilnice, lektorji pa jih lahko še dodatno prilagodijo svojim skupinam študentov, in sicer njihovim kulturnim okoljem in prvemu jeziku, ravni znanja slovenščine itn. Projekt *Svetovni dnevi slovenske kulture* se je zaključil v začetku decembra 2016, ko so bila učna gradiva predstavljena na več kot 120 različnih dogodkih za univerzitetno in širšo javnost po svetu, posvečenih slovenski kulturi.

Z organizacijo dodatnih dejavnosti v okviru programa Slovenščina na tujih univerzah na slovenistikah po svetu se uresničuje cilj, da tuji univerzitetni in tudi širši javnosti predstavljajo vrhunske predavatelje in umetnike ter najkakovostnejše dosežke slovenske kulture, znanosti in umetnosti. Pri izvedbi projektov redno sodelovanje s slovenskimi državnimi institucijami, kot so ministrstva, pristojna za visoko šolstvo, zunanje zadeve, kulturo ter Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, Slovenski filmski center – javna agencija za knjigo, Radio Televizija Slovenija, in založbami, npr. Beletrina

in Goga, prinaša pozitivne rezultate v prepoznavnosti slovenske kulture in jezika po svetu.

Način delovanja slovenistik je zaradi vseh sinergij ob omenjenem sodelovanju kakovostnejši, učitelji se bolje povežejo z okoljem, v katerem delajo, zato se povečuje število študentov na slovenistikah in število slovenistik na tujih univerzah, zrasla pa je tudi prepoznavnost programa STU in učiteljev v Sloveniji in tujini. Izziv v prihodnje je okrepitev raziskovalnega dela učiteljev in njihovega sodelovanja v raziskovalnih projektih v Sloveniji, mednarodnih projektih ter projektih na tujih univerzah, udeležba s prispevki na konferencah.

3.2. Zunanji dejavniki

Med zunanjimi dejavniki vpliva so bili za delovanje programa najpomembnejši trije: vstop Slovenije v Evropsko unijo leta 2004 skupaj s še devetimi drugimi državami, bolonjska reforma visokošolskega sistema izobraževanja in svetovna gospodarska kriza.

Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo (EU) je slovenščina postala eden od uradnih jezikov Evropske unije, hkrati s Slovenijo pa je v EU vstopilo še devet drugih držav, med njimi večina držav, katerih državni jeziki so jeziki slovanske jezikovne skupine. Zaradi tega procesa se je povečalo zanimanje za nove države, sodelovanje z njimi in učenje njihovih jezikov tako med novimi kot tudi starimi članicami Evropske unije. Še posebej s pomočjo evropskih programov Socrates, Erasmus, pa tudi Leonardo da Vinci, Marie Curie in drugih, ki so s sofinanciranjem spodbujali oziroma še spodbujajo akademsko sodelovanje, mobilnost oziroma študijske izmenjave učiteljev in študentov ter skupne projekte, izmenjavo izkušenj in povezovanje univerz. Leta 2004 smo izvedli anketo med bodočimi diplomanti slovenščine na tujih univerzah, v kateri smo ugotavljali, kateri motivi so bili glavni, da so se odločili za vpis na študij slovenščine. Na tujih univerzah so študenti diplomskih študijskih smeri slovenščine izpolnili 92 vprašalnikov. Najpogostejši motiv (60 odgovorov) pri njihovi odločitvi za študij slovenščine je bil, da jim je slovenščina všeč oziroma jih zanima. Sledijo odgovori, da je na odločitev vplivalo dejstvo, da je to njihov materni jezik, imajo fanta, prijatelja Slovenca (18 odgovorov), ter da so jim všeč slovanski in južnoslovanski jeziki, nekdanja skupna država in ker je slovenščina manj pogost jezik (17 odgovorov), nekaj manj pa jih je odgovorilo, da je bil glavni motiv možnost zaposlitve (14 odgovorov).

Drugi pomemben dejavnik vpliva je bila bolonjska reforma visokošolskega sistema, ki se je na evropskih univerzah uvajala med akademskima letoma 2005/2006 in 2009/2010. Njen pozitiven vpliv je bil, da je prispevala k povečanju izbirnosti v študijskih programih, s čimer se je povečala možnost uvajanja novih predmetov v programe, med njimi tudi več izbirnih lektoratov tujih jezikov, torej tudi slovenščine. Hkrati je poenotenje načina študija v okviru bolonjske reforme prispevalo k akreditaciji več skupnih študijskih programov. Med njimi je na področju slovenistike zaživel magistrski program *Srednjeevropske študije*, ki ga poleg Univerze v Ljubljani, pobudnice za pripravo skupnega študijskega programa, izvajajo še Univerza Komenskega v Bratislavi, Karlova univerza v Pragi in Jagelonska univerza v Krakovu. Z medsebojnim priznavanjem izpitov in javnoveljavnih listin – univerzitetnih diplom na evropskih univerzah, se je povečalo tudi prehajanje slovenistov na dodiplomski in podiplomski stopnji po Evropi.

Tretji dejavnik, ki je prinesel pomembne spremembe, je od leta 2008 svetovna gospodarska kriza. Ena od njenih posledic je bilo zmanjševanje zanimanja trajajoča za

vpis na humanistične in jezikovne študije na univerzah po Evropi, saj so v državah pogosto ukinjali programe, šole, študijska in delovna področja, zmanjševalo se je število javnih uslužbencev in delovnih mest na področju kulture in šolstva. Bodoči študenti so zato začeli raje izbirati študije z večjimi možnostmi zaposlitve, večinoma na področju naravoslovja, industrije, vpis na študije jezikov se je zmanjšal. Glede na to, da je bil glavni motiv za vpis na študij slovenščine, ugotovljen z raziskavo leta 2004 ta, da je slovenščina študentom všeč in jih zanima, lahko sklepamo, da se je vpis na študij slovenščine ponekod zmanjšal prav zaradi drugega prevladujočega motiva za izbiro študija, tj. kateri študij jim bo bolj zagotovo prinesel zaposlitev in delo. Zlasti študentov v zahodnoevropskih, neslovanskih državah je k temu pripomogla slabša prepoznavnost slovenščine, z znanjem katere lahko diplomanti sicer tudi pridobijo zaposlitev. V okviru programa STU spremljamo razmere in ugotavljamo, da se diplomanti slovenistike uspešno zaposlijo, saj so potrebe trga v večini držav, kjer je možnost študija, večje od števila diplomiranih s slovenistično študijsko smerjo.

K pozitivnemu vplivu vstopa Slovenije v EU, vplivu bolonjske reforme ter negativnemu vplivu zadnjega dejavnika, tj. svetovne gospodarske krize, je svoj pozitiven delež prispevala državna podpora Republike Slovenije, ki je v delovanju učiteljev in programa prepoznala potencial in pomembno vlogo pri uveljavljanju slovenskega jezika, književnosti in kulture po svetu. Pomembno je tudi sodelovanje z Ministrstvom za zunanje zadeve, in sicer z diplomatskimi predstavništvi Republike Slovenije po svetu, v sodelovanju s katerimi potekajo kulturni projekti na slovenistikah po svetu, prav tako pa je strokovno delo lektorjev s sodelovanjem državnih institucij podprto na področju urejanja statusa slovenistik.

4. SKLEP

Razvoj programa Slovenščina na tujih univerzah je bil s povezovanjem dejavnosti in razvojem Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik, Oddelka za slovenistiko in po drugi strani s podporo ministrstev Republike Slovenije, pristojnih za visoko šolstvo in zunanje zadeve, v zadnjih 25 letih zelo intenziven: z odpiranjem novih lektoratov in slovenistik, izboljševanjem statusa in materialnega položaja učiteljev. Na ta način je bila zagotovljena stabilnost, ki je omogočila tudi vsebinski razvoj programa in strokovni razvoj učiteljev ter krepitev sodelovanja s slovenistikami na tujih univerzah. Poleg teh, notranjih dejavnikov, ki so na razvoj programa pozitivno vplivali, so imeli pomemben vpliv še zlasti trije zunanji dejavniki: vstop Slovenije v EU, bolonjska reforma univerzitetnega prostora in svetovna gospodarska kriza. Prva dva sta pozitivno vplivala na razvoj in širjenje programa, zadnji pa negativno, saj je zanimanje za študij jezikov splošno upadlo, razmere pa se le počasi ponovno izboljšujejo.

LITERATURA IN VIRI

Letno poročilo Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik 2015. Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, 2016. 84 str. (centerslo.si/wp-content/uploads/2015/10/LP-05_za-splet_2.pdf).

Nidorfer Šiškovič, M., Zupan Sosič, A. Program Slovenščina na tujih univerzah kot del infrastrukture slovenščine in slovenistike. *Infrastruktura slovenščine in slovenistike* (Obdobja, Simpozij = Symposium, 28). 1. natis. Ljubljana, 2009. Str. 279–283 (www.centerslo.net/files/file/simpozij/simp28/Nidorfer%20S_Zupan%20S.pdf).

Nidorfer Šiškovič, Mojca. Program Slovenščina na tujih univerzah in slovenistike v Evropski uniji. *Jeziki v izobraževanju: zbornik prispevkov konference, Ljubljana, 25.–26. septembra*

2008 = *Languages in education: proceedings, September 25–26, 2008, Ljubljana*. Ljubljana, 2008. Str. 151–154.

Pravilnik programa Slovenščina na tujih univerzah. Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, 2014, 2016² (www.ff.uni-lj.si/sites/default/files/Dokumenti/OFakulteti/pravilniki/povezave/pravilnik_stu.pdf).

Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje. Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Urad za razvoj šolstva. Ljubljana, 2011. 287 str. (centerslo.si/wp-content/uploads/2015/10/SEJO-komplet-za-splet.pdf).

Slovenščina kot drugi in tuji jezik. Izobraževalni program za odrasle. Ljubljana 2014. 49 str. (centerslo.si/wp-content/uploads/2015/10/Slovenscina_kot_drugi_in_tuji_jezik.pdf).

Slovenščina za tujce. Program. Uradni list RS 113/2000. Ministrstvo RS za šolstvo in šport. Ljubljana 2000. 35 str. (www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/odrasli/Dolgan/slo_za_tujce.pdf).

Spletna stran Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik: www.centerslo.si

Zalokar, Vera. Slovenščina na univerzi v Moskvi. *Zbornik Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik*. Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, 1999. Str. 81–84.

Zbornik Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik. Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, 1999. 192 str.

Сведения об авторе:

Dr. Mojca Nidorfer Šiškovič,
vodja programa Slovenščina na tujih univerzah;
Univerza v Ljubljani,
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko,
Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik

Доктор Мойца Нидорфер-Шишкович,
руководитель программы Словенский язык в зарубежных университетах,
отделение словенистики
философский факультет
Люблянский университет
Центр словенского языка как второго / иностранного,

Dr. Mojca Nidorfer Šiškovič,
Head of the Programme Slovene at Foreign Universities
Centre for Slovene as a Second and Foreign Language
Department for Slovene Studies
Faculty of Arts, University of Ljubljana
mojca.nidorfer-siskovic@ff.uni-lj.si

SLOVENE STUDIES AT FOREIGN UNIVERSITIES IN THE NET OF THE PRESENT CHALLENGES

СЛОВЕНСКИЙ ЯЗЫК В ЗАРУБЕЖНЫХ УНИВЕРСИТЕТАХ: ЗАДАЧИ СЕГОДНЯШНЕГО ДНЯ